

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30
ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΕΩΣ 2023**

**ΕΡΓΟ «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ
ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 3,2ΜW ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΕΡΣΕΦΑΝΟΥ ΣΤΗΝ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ»**

ΑΡ. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ: ΛΑΡ/00642/2023

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου του 2018, και των τροποποιήσεών του, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το Έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Αρ. Φακ. ΛΑΡ/00642/2023 και ημερομηνία 19 Οκτωβρίου 2023) για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Για το εν λόγω έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια διαβούλευση μέσω δημόσιας παρουσίασης, που έγινε σε αίθουσα του Κοινοτικού Συμβουλίου Τερσεφάνου, και μέσω έκθεσης πληροφοριών, που περιλάμβανε ανάρτηση της προκαταρκτικής ΜΕΕΠ με σχετική ανακοίνωση και έκθεση πληροφοριών για το έργο στην ιστοσελίδα του Κοινοτικού Συμβουλίου και διάθεση της προκαταρκτικής ΜΕΕΠ σε έντυπη μορφή στα γραφεία του Κοινοτικού Συμβουλίου Τερσεφάνου.

Στις 16 Ιανουαρίου, 16 Φεβρουαρίου, και 11 Μαρτίου 2024, το Τμήμα Περιβάλλοντος ζήτησε συμπληρωματικά στοιχεία για το προτεινόμενο έργο, τα οποία υποβλήθηκαν. Ακολούθως, η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέτασε το Έργο σε συνεδρία της, στις 23 Απριλίου 2024, όπου προέκυψε ανάγκη για υποβολή πρόσθετων συμπληρωματικών στοιχείων, τα οποία ζητήθηκαν μέσω επιστολής, στις 30 Απριλίου 2024, και υποβλήθηκαν στις 24 Μαΐου 2024. Το θέμα επανεξετάστηκε σε συνεδρία της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, στις 4 Ιουνίου 2024.

Η παρούσα Γνωμοδότηση της Περιβαλλοντικής Αρχής ετοιμάστηκε με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη που εκτελέστηκε στον χώρο ανάπτυξης, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων και τη ΜΕΕΠ.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του Έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο έργο (ΠΕ) αφορά κατασκευή και λειτουργία φωτοβολταϊκού πάρκου δυναμικότητας 3,2MW, εξοπλισμένο με σύστημα αποθήκευσης ενέργειας 1MW/2MWh, της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου. Ο χώρος ανάπτυξης χωροθετείται εντός των τεμαχίων με αρ. 139 και 148, Φ/Σχ. 50/28, στην κοινότητα Τερσεφάνου, της επαρχίας Λάρνακας. Τα τεμάχια εμπίπτουν εντός της πολεοδομικής ζώνης Γ3. Το συνολικό εμβαδόν των τεμαχίων είναι 48.162 m². Η πρόσβαση στα τεμάχια θα γίνεται μέσω υφιστάμενου χωμάτινου δρόμου.

Στο προτεινόμενο έργο θα εγκατασταθούν 4.740 μονοκρυσταλλικά ΦΒ πλαίσια ισχύος 675 Watt και θα τοποθετηθούν σε σειρές σε σταθερές μεταλλικές βάσεις με τη μέθοδο της πασσαλόμπτυξης, ενώ όπου αυτό δεν είναι εφικτό, λόγω υποστρώματος, θα γίνεται μπετόμπτυξη. Επίσης θα τοποθετηθεί περίφραξη περιμετρικά του χώρου των πλαισίων, η οποία θα απέχει από το έδαφος ώστε να επιτρέπει τη μετακίνηση ειδών πανίδας. Στο έργο περιλαμβάνεται η τοποθέτηση υποσταθμού της ΑΗΚ, ενώ θα διαμορφωθεί χώρος για τις μπαταρίες αποθήκευσης ενέργειας, δωμάτιο παραγωγού, μετρητών και δωμάτιο συνεδριάσεων, όπως και τέσσερις χώρους στάθμευσης. Εκτιμάται ότι το ΦΒ πάρκο θα συνδεθεί με υφιστάμενο υποσταθμό του FIZ, ενώ σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, θα χρειαστεί να πραγματοποιηθούν εργασίες σύνδεσης του ΦΒ πάρκου με το Δίκτυο Μέσης Τάσης της του Ιδιοκτήτη Δικτύου Μεταφοράς (ΑΗΚ).

Η σημερινή χρήση γης στην ΑΠΜ είναι γεωργική – με ξηρικές καλλιέργειες (σιτηρά), ενώ στην ευρύτερη περιοχή μελέτης (ΕΠΜ) εντοπίζονται γεωργικές καλλιέργειες, και κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, ενώ σε απόσταση μεγαλύτερη των 630 μέτρων εντοπίζονται φωτοβολταϊκά πάρκα και δύο αιολικά πάρκα. Δεν εντοπίστηκαν εγγεγραμμένα υδατορέματα σε αμεσότητα με τα τεμάχια ανάπτυξης. Τα υπό ανάπτυξη τεμάχια βρίσκονται σε απόσταση 1.035 μέτρα από το πλησιέστερο όριο οικιστικής ζώνης, της κοινότητας Τερσεφάνου. Η εκτιμώμενη έκταση του εδάφους που θα σφραγιστεί με την ολοκλήρωση των κατασκευαστικών εργασιών του προτεινόμενου έργου θα είναι ~ 143 m².

Η περιοχή μελέτης δεν εμπίπτει σε καμία περιοχή του δικτύου Natura 2000. Απέχει περίπου 5,5 χλμ από την περιοχή «ΖΕΠ Ποταμός Παναγίας Σταζούσας (CY6000007)» και περίπου 6,9 χλμ από την «ΕΖΔ & ΖΕΠ Αλυκές Λάρνακας (CY6000002)».

Όσον αφορά τη χλωρίδα της ΑΠΜ, σύμφωνα με την ΜΕΕΠ, εντός των τεμαχίων της προτεινόμενης ανάπτυξης εντοπίστηκαν 10 είδη χλωρίδας, εκ των οποίων κανένα δεν αποτελεί είδος του Κόκκινου Βιβλίου, ενώ δεν εντοπίστηκε κάποιος σημαντικός οικότοπος. Εντός των υπό μελέτη τεμαχίων καταγράφηκαν και 6 δέντρα του είδους *Crataegus azarolus* (μοσφιλιά) και ένα δέντρο του είδους *Ceratonia silique* (χαρουπιά), οποία θα επηρεαστούν μόνο 10 δέντρα χαρουπιάς, από τα οποία θα επηρεαστεί το δέντρο χαρουπιάς που θα μεταφυτευθεί σε διαφορετικό χώρο εντός των τεμαχίων ανάπτυξης. Στα βορειοανατολικά της ΑΠΜ, σε απόσταση περίπου 500 μέτρων εντοπίστηκε το προστατευόμενο φυτό του Κόκκινου Βιβλίου της Χλωρίδας της Κύπρου «*Ophrys kotschyi*».

Όσον αφορά τα είδη πανίδας, εκτελέστηκαν συνολικά οκτώ (8) επιτόπιες καταγραφές πτηνοπανίδας, μεταξύ Σεπτεμβρίου και Οκτωβρίου 2022, σύμφωνα με τον οδηγό της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας. Συνολικά καταγράφηκαν 9 είδη πτηνοπανίδας, εκ των οποίων 6 είδη είναι επιδημητικά που φωλιάζουν εκ των οποίων τα 2 είναι και μεταναστευτικά, τα 2 είναι μεταναστευτικά που φωλιάζουν εκ των οποίων το 1 είναι μεταναστευτικό και 1 χειμερινός επισκέπτης. Σημειώνεται ότι 1 από τα είδη (*Oenanthe cypriaca*) αναγράφεται στο Παράρτημα I της Ευρωπαϊκής Οδηγίας των Πτηνών Birds Directive 2009/147/EK και είναι ενδημικό είδος της Κύπρου. Επίσης 1 είδος (*Columba livia*) αναγράφεται στο Παράρτημα II της Ευρωπαϊκής Οδηγίας των Πτηνών Birds Directive 2009/147/EK.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το Έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το Έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Πιο κάτω αναφέρονται οι κύριες δυνητικές επιπτώσεις που καταγράφηκαν στην ΜΕΕΠ, κατά τις διάφορες φάσεις του προτεινόμενου έργου:

3.1. Επιπτώσεις κατά τη φάση κατασκευής

i. Επιπτώσεις στο έδαφος

Το έδαφος εκτιμήθηκε ότι δύναται να επηρεαστεί από την αποψίλωση της βλάστησης και την αποχέρωση της καλλιεργούμενης γης, την σφράγιση εδάφους, τις χωματοургικές εργασίες, την διακίνηση βαρέων οχημάτων στο εργοτάξιο και από πιθανά περιστατικά διαρροής υλικών και διάβρωσης.

ii. Επιπτώσεις στους υδάτινους πόρους

Οι υδάτινοι πόροι και τα υδατικά στοιχεία της περιοχής εκτιμήθηκε ότι δύναται να επηρεαστούν από την σφράγιση εδάφους, τυχόν μη ορθή διαχείριση αποβλήτων, πιθανά περιστατικά διαρροής υλικών (όπως καυσίμων και μηχανέλαιων) και από τις χωματοургικές εργασίες που θα εκτελεστούν στα πλαίσια του έργου.

iii. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι κύριες δυνητικές επιπτώσεις που αναγνωρίστηκαν αναφορικά με τον επηρεασμό της ποιότητας της ατμόσφαιρας αφορούν την εκπομπή σκόνης και καυσαερίων από τη διακίνηση βαρέων οχημάτων στο εργοτάξιο, την εκτέλεση χωματοургικών εργασιών και την αποθήκευση μπάζων και πρώτων υλών.

iv. Επιπτώσεις στο ακουστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

Το ακουστικό περιβάλλον της περιοχής αναμένεται να επηρεαστεί από το θόρυβο και δονήσεις που εκτιμάται ότι θα παράγονται κατά την εκτέλεση χωματοургικών εργασιών, τη διακίνηση βαρέων οχημάτων και την κατασκευή του προτεινόμενου έργου.

v. Επιπτώσεις στην αισθητική της περιοχής/στο φυσικό τοπίο

Οι εκτιμώμενες επιπτώσεις ως προς την αισθητική του τοπίου της επιτροπής αφορούν κυρίως την δημιουργία, εγκατάσταση και λειτουργία του εργοταξίου για την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου.

vi. Επιπτώσεις στην χλωρίδα και πανίδα/ορνιθοπανίδα

Η βιοποικιλότητα του χώρου ανάπτυξης και της άμεσα περιβάλλουσας περιοχής του προτεινόμενου έργου δύναται να επηρεαστεί από την μεταφύτευση δέντρων και την αφαίρεση βλάστησης από τον χώρο ανάπτυξης, την εκπομπή σκόνης που μπορεί να κατακαθίσει σε είδη χλωρίδας.

vii. Επιπτώσεις λόγω παραγωγής αποβλήτων

Εκτιμήθηκε ότι η παραγωγή αποβλήτων υγρών και στερεών, θα αφορά μικρές και εύκολα διαχειρίσιμες ποσότητες, νοουμένου ότι θα εφαρμοστούν κατάλληλα μέτρα διαχείρισης.

3.2. Επιπτώσεις κατά τη φάση λειτουργίας

i. Επιπτώσεις στο έδαφος

Σχετικές επιπτώσεις δύνανται να προκύψουν από τη σφράγιση εδάφους, τον καθαρισμό και την απομάκρυνση της βλάστησης, τον καθαρισμό των φωτοβολταϊκών πλαισίων και σε περιπτώσεις μη ορθολογικής διαχείρισης των επιφανειακών απορροών όμβριων υδάτων, στις οποίες ενδέχεται να παρατηρηθούν περιστατικά διάβρωσης.

ii. Επιπτώσεις στους υδάτινους πόρους

Οι υδάτινοι πόροι και τα υδατικά στοιχεία της περιοχής εκτιμήθηκε ότι δύνανται να επηρεαστούν μερικώς από τις εργασίες συντήρησης του έργου, από τυχόν μη ορθολογική διαχείριση των επιφανειακών απορροών όμβριων υδάτων, όπως και από την σφράγιση του εδάφους που θα προκύψει, η οποία είναι πολύ περιορισμένη.

iii. Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Σχετικές αρνητικές επιπτώσεις δύνανται να προκύψουν από τη μετακίνηση οχημάτων για σκοπούς συντήρησης του έργου, ενώ θετικές επιπτώσεις εκτιμάται ότι θα προκύψουν λόγω μείωσης της εκπομπής αέριων ρύπων στην ατμόσφαιρα ως αποτέλεσμα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

iv. Επιπτώσεις στην χλωρίδα και πανίδα/ορνιθοπανίδα

Η βιοποικιλότητα του χώρου ανάπτυξης και της άμεσα περιβάλλουσας περιοχής του προτεινόμενου έργου δύνανται να επηρεαστεί κυρίως από την αφαίρεση βλάστησης, και την αλλαγή χρήσης γης. Καθώς τα δέντρα που εντοπίζονται εντός του χώρου θα διατηρηθούν, λαμβάνοντας υπόψη και την μεταφύτευση του ατόμου χαρουπιάς, οι σχετικές επιπτώσεις θεωρείται ότι περιορίζονται.

v. Επιπτώσεις στην αισθητική της περιοχής/στο φυσικό τοπίο

Η αισθητική της περιοχής του προτεινόμενου έργου εκτιμάται ότι θα επηρεαστεί λόγω της οπτικής όχλησης που θα προκληθεί από το προτεινόμενο έργο, των όποιων ανακλάσεων θα προκαλούνται, της αλλαγής χρήσης γης και της μεταφύτευσης δέντρων και αφαίρεση βλάστησης και υφιστάμενων καλλιεργειών.

vi. Επιπτώσεις στο ακουστικό και ανθρωπογενές περιβάλλον

Περιορισμένος θόρυβος δύνανται να προκύψει από την προσέλευση οχημάτων για σκοπούς συντήρησης του προτεινόμενου έργου, ενώ εκτιμήθηκε ότι δεν θα προκληθεί εκπομπή ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας από το προτεινόμενο έργο.

3.3. Συσσωρευτικές Επιπτώσεις

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρατέθηκαν στην ΜΕΕΠ και σύμφωνα με τα αποτελέσματά της, έχοντας λάβει υπόψη τα υφιστάμενα και προτεινόμενα έργα στην περιβάλλουσα περιοχή, γενικότερα δεν αναμένεται να προκληθούν σημαντικές συσσωρευτικές επιπτώσεις κατά την κατασκευή του προτεινόμενου έργου, καθώς οι αναπτύξεις που εντοπίζονται στην περιβάλλουσα περιοχή βρίσκονται ήδη σε λειτουργία. Κατά τη λειτουργία του προτεινόμενου έργου οι συναθροιστικές επιπτώσεις περιορίζονται σε θέματα οπτικής / αισθητικής του τοπίου, και της αλλαγής χρήσεως γης, όπως και σε θέματα μη ορθολογικής διαχείρισης όμβριων υδάτων. Για τα πιο πάνω η ΜΕΕΠ συμπεραίνει ότι μετριάζονται επαρκώς με τα μέτρα μετριασμού που προτείνονται σε αυτή.

3.4. Επιπτώσεις κατά τη φάση αποξήλωσης του έργου

Οι δυνητικές επιπτώσεις κατά την αποξήλωση του έργου, μετά το πέρας του κύκλου ζωής του αφορούν κυρίως την λειτουργία εργοταξίου για τις εργασίες αποξήλωσης και απομάκρυνσης των εγκαταστάσεων, τις εργασίες κατεδάφισης και απομάκρυνσης στοιχείων που θα δομηθούν από μπετόν, και την διαμόρφωση του χώρου στα πλαίσια αποκατάστασης του χώρου ανάπτυξης. Επίσης, στο πλαίσιο αποκατάστασης, σε σημεία όπου παρατηρηθεί διάβρωση του εδάφους προτάθηκε όπως εξεταστεί το ενδεχόμενο φύτευσης κατάλληλων ειδών χλωρίδας.

Για όλες τις πιο πάνω δυνητικές επιπτώσεις προτάθηκαν σχετικά μέτρα μετριασμού με σκοπό να αποφευχθούν, περιοριστούν ή/και να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις που αναγνωρίστηκαν. Σημειώνεται ότι για τις πλείστες από τις επιπτώσεις που αναφέρονται πιο πάνω, ο βαθμός επηρεασμού κρίθηκε, στην ΜΕΕΠ, ως χαμηλός ή/και αμελητέος, ιδιαίτερα μετά από την εφαρμογή των μέτρων που προτάθηκαν.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με την ΜΕΕΠ

Περιληπτικά, μερικά από τα κύρια μέτρα που προτάθηκαν για αντιμετώπιση των δυνητικών επιπτώσεων που εντοπίστηκαν για την κάθε φάση του προτεινόμενου έργου, είναι:

4.1. Μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων κατά την κατασκευή του έργου

- i. Αποφυγή εγκατάστασης βάσεων και πλαισίων στην περιοχή όπου υπάρχει υψομετρική διαφορά μεταξύ των τεμαχίων, αποφεύγοντας τις μεγάλες αλλαγές στη μορφολογία και γεωμορφολογία
- ii. Φύτευση ειδών με κατάλληλο ριζικό σύστημα που να συμβάλουν στον περιορισμό και αντιμετώπιση περιστατικών διάβρωσης, στην περιοχή όπου υπάρχει υψομετρική διαφορά μεταξύ των τεμαχίων
- iii. Τοπιοτέχνηση περιμετρικά των τεμαχίων ανάπτυξης με κατάλληλα είδη χλωρίδας, θαμνώδους βλάστησης
- iv. Η μετακινήσεις βαρέων οχημάτων να περιορίζονται μόνο εντός του οδικού δικτύου της περιοχής
- v. Εφαρμογή ορθολογικών πρακτικών διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων
- vi. Ετοιμασία και εφαρμογή Προγράμματος Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης
- vii. Εφαρμογή μέτρων για την αποτροπή ρύπανσης του εδάφους, και διαχείρισης περιστατικών ρύπανσης
- viii. Να γίνεται τακτική συντήρηση όλου του μηχανολογικού εξοπλισμού σε αδειοδοτημένα συνεργεία, εκτός του εργοταξίου του προτεινόμενου έργου
- ix. Να εφαρμόζονται πρακτικές περιορισμού της εκπομπής σκόνης στην ατμόσφαιρα
- x. Εφαρμογή ορθολογικών πρακτικών λειτουργίας μηχανημάτων, εξοπλισμού και οχημάτων
- xi. Οι κατασκευαστικές εργασίες να περιοριστούν αυστηρά εντός των ορίων του εργοταξίου και να αποφευχθεί ο επηρεασμός των δέντρων που συνορεύουν με τα τεμάχια ανάπτυξης
- xii. Θα γίνει μεταφύτευση ενός ατόμου χαρουπιιάς (*Ceratonia siliqua*) σε άλλο σημείο εντός των τεμαχίων ανάπτυξης

- xiii. Η αποχέρωση/αποψίλωση της χλωρίδας να γίνει με μηχανικούς ή χειροκίνητους τρόπους, ώστε να αποφευχθεί η χρήση χημικών
- xiv. Η περίφραξη να επιτρέπει την διέλευση ερπετών και μικρών θηλαστικών
- xv. Εφαρμογή ορθολογικών πρακτικών περιορισμού της παραγωγής θορύβου και δονήσεων
- xvi. Παρακολούθηση του περιβαλλοντικού θορύβου, όπου κριθεί αναγκαίο, μέσω μετρήσεων
- xvii. Εφαρμογή προγράμματος εκτέλεσης κατασκευαστικών εργασιών που να λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, και τις καιρικές συνθήκες
- xviii. Ετοιμασία και εφαρμογή σχετικού Σχεδίου Ασφάλειας και Υγείας
- xix. Ενημέρωση και εκπαίδευση προσωπικού σε θέματα ασφάλειας και υγείας
- xx. Λήψη κατάλληλων μέτρων πυροπροστασίας κατά την εκτέλεση κατασκευαστικών εργασιών
- xxi. Εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων αποκατάστασης της βλάστησης, όπου κριθεί αναγκαίο

4.2. Μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων κατά την λειτουργία του έργου

- i. Ετοιμασία και εφαρμογή Προγράμματος Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης
- ii. Εφαρμογή των περί Αποβλήτων Νόμων και των περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές) Κανονισμών του 2021 κατά την λειτουργία του έργου (συντήρηση)
- iii. Να γίνει δεντροφύτευση περιμετρικά του φωτοβολταϊκού πάρκου για την αισθητική ενσωμάτωση του έργου και την προσέλκυση πανίδας
- iv. Εφαρμογή των προνοιών των περί Αποβλήτων Νόμων σχετικά με τη διαχείριση τυχόν αποβλήτων και κατά την αντικατάσταση εξοπλισμού
- v. Τακτική συντήρηση εξοπλισμού σύμφωνα με τις σχετικές νομοθεσίες και τις οδηγίες του κατασκευαστή
- vi. Λήψη μέτρων πυρασφάλειας για τα συστήματα αποθήκευσης ενέργειας (μπαταριών)
- vii. Εκπαίδευση Προσωπικού σε θέματα Ασφάλειας και Υγείας

4.3. Μέτρα για αντιμετώπιση των επιπτώσεων κατά την αποξήλωση του έργου

- i. Εφαρμογή των περί Αποβλήτων Νόμων και των περί Αποβλήτων (Ηλεκτρικές Στήλες ή Συσσωρευτές) Κανονισμών του 2021 κατά την αποξήλωση του έργου
- ii. Εξομάλυνση εδάφους όπου κριθεί αναγκαίο
- iii. Φύτευση κατάλληλων ειδών χλωρίδας όπου παρατηρηθεί διάβρωση

5. Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Για το προτεινόμενο έργο δεν κρίθηκε αναγκαία η εκπόνηση σχετικής Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, λόγω της χωροθέτησής του.

6. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 23 του Νόμου, τα συμπληρωματικά στοιχεία, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής και άλλων εμπλεκόμενων Τμημάτων και Φορέων, και την επιτόπια επίσκεψη που εκτελέστηκε. Επίσης, λήφθηκε υπόψη η Γνωμάτευση της Περιβαλλοντικής Αρχής,

με ημερομηνία 21.02.2022, για την Στρατηγική Μελέτη Επιπτώσεων στο Περιβάλλον σχετικά με τη Χωροθέτηση των Έργων που αξιοποιούν ΑΠΕ στον τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής, βάσει της οποίας τα τεμάχια ανάπτυξης του προτεινόμενου έργου δεν εμπίπτουν σε περιοχή αποκλεισμού. Μετά από αξιολόγηση των πιο πάνω, η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους όρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται, και με την προϋπόθεση να τηρούνται οι προδιαγραφές λειτουργίας του κατασκευαστή, όπως και να γίνεται λεπτομερής και συνεχής έλεγχος του έργου, σύμφωνα με την περιβαλλοντική νομοθεσία.

Η Γνωμοδότηση συνοδεύεται από Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων, όπως αναφέρεται στο Συνοπτικό Σημείωμα, που επισυνάπτεται.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Αλέξανδρος Κονναρής

για Αν. Διευθύντρια Τμήματος Περιβάλλοντος
Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ. 02.10.011.005.001.230

3 Ιουλίου 2024

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

ΕΡΓΟ «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ ΙΣΧΥΟΣ 3,2ΜW ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΕΡΣΕΦΑΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ»

ΑΡ. ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ: ΛΑΡ/00642/2023

Στα πλαίσια της αξιολόγησης του έργου και της Μελέτης του, οι απόψεις των Τμημάτων / Υπηρεσιών / Φορέων που απαρτίζουν την Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης της Επιτροπής.

Αξίζει να αναφερθεί ότι το Τμήμα Γεωργίας εξέφρασε τις απόψεις του γραπτώς, μέσω επιστολής με ημερομηνία 17 Φεβρουαρίου 2023, στα πλαίσια των διαβουλεύσεων που έγιναν από τους μελετητές του έργου. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι το Τμήμα Γεωργίας δεν βλέπει με θετική προσέγγιση το προτεινόμενο έργο, καθώς το έδαφος στα υπό μελέτη τεμάχια χαρακτηρίζεται ως ημιγόνιμο, ενώ τα τεμάχια αποτελούν μέρος ενιαίας, συμπαγούς έκτασης η οποία αξιοποιείται για γεωργικούς σκοπούς, με την καλλιέργεια σιτηρών, ενώ στην γύρω περιοχή παρατηρείται γεωργοκτηνοτροφική δραστηριότητα με την καλλιέργεια σιτηρών και κτηνοτροφικών υποστατικών.

Στα πλαίσια της διαβούλευσης που έγινε για το έργο και την Μελέτη του, δεν υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό εντός του προκαθορισμένου διαστήματος τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας.

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι τα περισσότερα μέλη της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον εξέφρασαν αρνητική θέση προς την υπολοποίηση του προτεινόμενου έργου, κυρίως λόγω μη προσκόμισης επαρκών στοιχείων σχετικά με τη σύνδεση του προτεινόμενου έργου με το δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (ΑΗΚ). Το Τμήμα Περιβάλλοντος ενημέρωσε τα μέλη της Επιτροπής, μέσω επιστολής του, με Αρ. Φακ. 02.10.011.005.001.230 και ημερομηνία 02/07/2024, ότι η θετική προσέγγιση της Περιβαλλοντικής Αρχής για το έργο δεν επεκτείνεται και δεν συμπεριλαμβάνει τις υποδομές σύνδεσης του έργου με το σύστημα μεταφοράς ενέργειας, και ότι οι απόψεις της Περιβαλλοντικής Αρχής για τη σύνδεση του έργου θα διαμορφωθούν μετά από την αξιολόγηση της σχετικής μελέτης σύνδεσης που θα πρέπει να εκπονηθεί από τον Κύριο του Έργου για την υποδομή σύνδεσης.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΙΟΥΛΙΟΣ, 2024

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΜΕΕΠ για την κατασκευή και λειτουργία Φωτοβολταϊκού πάρκου ιδιοκτησίας της Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου ισχύος 3,2MW, στην κοινότητα Τερσεφάνου, στην επαρχία Λάρνακας

Αρ. Πολεοδομικής Αίτησης: ΛΑΡ/00642/2023

ΟΡΟΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

1. Ο κύριος του έργου φέρει ακέραιη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
2. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
3. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο, το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος, οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του έργου, χωρίς την υποχρέωση για οποιαδήποτε αποζημίωση από την Κυπριακή Δημοκρατία.
4. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
5. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή ενδέχεται να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμου του 2002, και των τροποποιήσεών του, εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
6. Απαγορεύεται αυστηρά η καύση αποβλήτων ή άλλων ουσιών ή αντικειμένων.
7. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του έργου να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.
8. Απαγορεύεται η ανεξέλεγκτη απόρριψη στερεών ή/και υγρών αποβλήτων ή άλλων αντικειμένων στο χώρο εντός της εγκατάστασης και γύρω από αυτή.
9. Ο κύριος του έργου να ενημερώνει το Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση ατυχήματος ή παρατήρησης αμέλειας.

10. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανakλάσεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.
11. Να ετοιμαστεί κατάλληλο πρόγραμμα για σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή εφαρμογή των περιβαλλοντικών όρων της παρούσας Γνωμοδότησης κατά το στάδιο κατασκευής και λειτουργίας του έργου.
12. Σε περίπτωση ουσιώδους επέκτασης ή τροποποίησης του έργου, ο κύριος του έργου να διαβουλευτεί με το Τμήμα Περιβάλλοντος, ώστε να αξιολογηθεί κατά πόσο οι τροποποιήσεις εμπίπτουν στους περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμους του 2018 έως 2023.
13. Η προτεινόμενη σύνδεση του έργου με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας να υποβληθεί στην Περιβαλλοντική Αρχή, για αξιολόγηση, βάσει των προνοιών του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Έργα Νόμου του 2018 [Ν. 127(I)/2018], και των τροποποιήσεών του, όταν ολοκληρωθούν οι σχετικές μελέτες/σχεδιασμοί από τον Ιδιοκτήτη Συστήματος Μεταφοράς. Οι σχεδιαστικές λύσεις που θα προταθούν, να λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις των αρμόδιων αρχών, των μελών της Επιτροπής Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον, και συγκεκριμένα του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου που εισηγήθηκε να γίνει υπογειοποίηση της σύνδεσης του έργου με το δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, λόγω και της απόστασης από τον υποσταθμό σύνδεσης, και την εκτίμηση του Κυρίου του Έργου ότι η γραμμή οδευσης για τη σύνδεση του έργου θα ακολουθήσει τους εγγεγραμμένους δρόμους/μονοπάτια στα όρια των τεμαχίων, από τον χώρο ανάπτυξης μέχρι και το σημείο τελικής σύνδεσης με το δίκτυο. **Ο όρος είναι Ουσιώδης.**
14. Μετά την έκδοση των απαιτούμενων αδειών (πολεοδομική άδεια, άδεια οικοδομής, κ.α.) και την λειτουργία της εγκατάστασης, αν παρατηρηθούν επιπρόσθετα περιβαλλοντικά ζητήματα λόγω κατασκευής ή / και λειτουργίας της προτεινόμενης ανάπτυξης που δεν καλύπτονται από τους όρους της παρούσας Γνωμοδότησης, ο κύριος του έργου πρέπει να επανέλθει για επαναξιολόγηση των επιπτώσεων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Ο εργολάβος που θα αναλάβει το έργο να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Κ.Κ. [Κανονισμός 7, Παράγραφος (2α και 2β)], ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Κ.Κ.), που εκδίδεται δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων 2011-2022 και Κανονισμών Κ.Δ.Π. 159/2011 και τον εκάστοτε τροποποιήσεων τους.
2. Στην περίπτωση που ο εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει του περί Αποβλήτων Νόμου του 2011 [185(I)/2011]) και τον εκάστοτε τροποποιήσεων του, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου.
3. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου

Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν.

4. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα από την έργου που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.
5. Οι ποσότητες μπαζών / υλικών εκσκαφής που θα προκύψουν από το έργο να γίνει προσπάθεια να επαναχρησιμοποιηθούν για επιχωματώσεις στο έργο στο μέγιστο δυνατό βαθμό και να καταβληθεί προσπάθεια επίτευξης μηδενικού χωματουργικού ισοζυγίου κατά τη διάρκεια των χωματουργικών εργασιών της φάσης κατασκευής του έργου. Τυχόν περίσσεια μπαζών που πιθανόν να προκύψει να τύχει διαχείρισης σύμφωνα με τον περί Αποβλήτων Νόμος και των τροποποιήσεών του.
6. Οι εργασίες και η αποθήκευση υλικών να περιορίζονται αποκλειστικά εντός των τεμαχίων χωροθέτησης του έργου. Να μην γίνει καμιά επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.
7. Να γίνει κατάλληλη διεύθυνση των χώρων αποθήκευσης αδρανών υλικών σε θέσεις όπου δεν θα επηρεάζουν αρνητικά την επιφανειακή απορροή και τη βλάστηση, εντός ης περιμετρικής περιφράξης. Στους χώρους αποθήκευσης αδρανών να χρησιμοποιούνται μέσα όπως προστατευτικές τάφρους ή άλλα ώστε να αποφεύγεται η διασπορά στερεών σωματιδίων.
8. Το εργοτάξιο να περιφραχθεί με κατάλληλη περίφραξη, η οποία να είναι φιλική προς το περιβάλλον. Η περίφραξη να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν και να επιτρέπει στην πανίδα της περιοχής να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
9. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανάκλασεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.
10. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου που θα εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκσκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.
11. Να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας τόσο για την προστασία των εργαζομένων, όσο και του κοινού (π.χ. σήμανση, κιγκλιδώματα εκατέρωθεν των εκσκαφών, κλπ.).

12. Όλα τα οικοδομικά υλικά να αποθηκεύονται σε περιφραγμένο χώρο, η δε έκταση που θα χρησιμοποιηθεί, να καθαρισθεί μετά το πέρας των εργασιών και, αν είναι δυνατό, να επαναφερθεί στην αρχική της κατάσταση.
13. Στους χώρους του εργοταξίου να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης με βάση τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022.
14. Υγρά τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο (π.χ. μη χρησιμοποιημένα μηχανέλαια, καύσιμα, κλπ.) και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον, να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία.
15. Να καταρτιστεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης το οποίο να εφαρμόζεται, κατά τη διάρκεια των εργασιών υλοποίησης του έργου, σε περίπτωση ατυχήματος, διαρροής ουσιών (ειδικά επικίνδυνων) στο έδαφος, φωτιάς, έκρηξης, πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού και τραυματισμού προσώπου. Σε τέτοιες περιπτώσεις να ειδοποιούνται αμέσως οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές.
16. Να χρησιμοποιηθεί το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της περιοχής. Να μην γίνει καμία αναβάθμιση του οδικού δικτύου (π.χ. ασφαλτόστρωση ή διαπλάτυνση).
17. Όλα τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της διαμόρφωσης του χώρου του έργου να συντηρούνται ορθά, σε τακτικά χρονικά διαστήματα και να μην παρουσιάζουν οποιεσδήποτε διαρροές καυσίμων, μηχανέλαιων.
18. Η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών πλαισίων να προσαρμόζεται στο ανάγλυφο της περιοχής.
19. Η προτεινόμενη μεταφύτευση του ατόμου χαρουπιάς να γίνει προσεγγμένα και με γνώμονα την αποφυγή πρόκλησης ζημιάς στο δέντρο. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
20. Να διασφαλιστεί ότι τα υπόλοιπα από τα υφιστάμενα δέντρα στην περίμετρο των τεμαχίων δεν θα αποκοπούν. **Ο όρος αυτός είναι ουσιώδης.**
21. Τυχόν εκρίζωση, αφαίρεση ή μεταφύτευση δέντρων, για τα είδη που εμπίπτουν στον περί Δασών Νόμο, να γίνεται μόνο μετά από έγκριση του Τμήματος Δασών.
22. Να γίνει φύτευση περιμετρικά του χώρου του έργου, καθ' όλο το μήκος του χώρου που θα περιφραχθεί, με τοπικά δέντρα ή/και θάμνους, με την καθοδήγηση του Τμήματος Δασών. Το ύψος των φυτών να μην εμποδίζει την απόδοση των φωτοβολταϊκών πλαισίων. Στην τοπιοτέχνηση του χώρου να χρησιμοποιηθούν ιθαγενή, τοπικά και αυτοφυή είδη. Κατά μήκος της περίφραξης στο βόρειο άκρο του χώρου ανάπτυξης δύναται να φυτευτούν και ψηλότερα είδη, εφόσον δεν θα επηρεάζεται η απόδοση των φωτοβολταϊκών πλαισίων.
23. Να γίνει φύτευση θαμνώδων ειδών, όπως το κανονικό ή το έρπον δεντρολίβανο (*Rosmarinus officinalis prostratus*), σύμφωνα με τις προτάσεις που γίνονται στην ΜΕΕΠ, με την καθοδήγηση του Τμήματος Δασών, στο κεντρικό μέρος του προτεινόμενου έργου που δεν θα αναπτυχθεί λόγω απότομων κλίσεων εδάφους, για την πρόληψη και αντιμετώπιση της διάβρωσης του εδάφους.

24. Να μην γίνεται χρήση οποιονδήποτε εντομοκτόνων ή παρασιτοκτόνων στην περιοχή όπου θα εγκατασταθεί το έργο ή στην ευρύτερη περιοχή
25. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού των εργοταξίων να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.
26. Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης. Για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τη δημιουργία σκόνης προτείνονται τα πιο κάτω μέτρα, όπως:
- i. Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, εάν απαιτηθεί.
 - ii. Να καταρτιστεί κατάλληλο σχέδιο δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
 - iii. Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (~10 km/h) στους χωμάτινους δρόμους.
 - iv. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από/προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορητών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
 - v. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
 - vi. Όταν απαιτείται, να γίνεται διαβροχή των χώρων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή έκλυσης/εκπομπής σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
 - vii. Οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυμένων με αιωρούμενα σωματίδια.
 - viii. Να μειωθεί κατά το δυνατόν των αποθέσεων/αποσπάσεων υλικών σε/από σωρούς και η εναπόθεση/απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
 - ix. Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.
 - x. Οι εξατμίσεις όλων των μηχανημάτων να είναι στραμμένες μακριά από το έδαφος
27. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:
- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου.
 - ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου.
 - iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών.
 - iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπτετασμάτων, όπου είναι εφικτό.
 - v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας και όχι σαββατοκύριακα ή αργίες, για αποφυγή πρόκλησης όχλησης.
 - vi. Να γίνεται σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται, κατά το δυνατόν, η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.

- vii. Να τηρείται κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων του εργοταξίου για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την κατά το δυνατό λιγότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου.
28. Οι ρύποι που θα εκπέμπονται από τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν στο στάδιο της κατασκευής, να μην υπερβαίνουν τα όρια τα οποία προβλέπει ο περί της Ποιότητας του Ατμοσφαιρικού Αέρα Νόμος, και οι τροποποιήσεις του.
29. Το επιφανειακό έδαφος να διατηρηθεί και να παραμείνει ασφράγιστο και ασυμπίεστο ώστε να διατηρείται η φυσική χαμηλή βλάστηση και να προστατεύεται το έδαφος από διάβρωση καθώς και για να μπορεί να απορροφά τα όμβρια ύδατα ώστε να μην αυξηθεί ο κίνδυνος πλημμύρας στην περιοχή. **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**
30. Ο Κύριος του Έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων και γενικά να μεριμνήσει για την καθαριότητα του.
31. Σε περίπτωση ανεύρεσης αρχαιοτήτων στη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών του έργου, αυτές να διακοπούν άμεσα και να ειδοποιηθεί το Τμήμα Αρχαιοτήτων για να προβεί στη δέουσα αρχαιολογική έρευνα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Αρχαιοτήτων Νόμου (ΚΕΦ.31). **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**
32. Να προηγηθεί ενημέρωση της τοπικής αρχής για επιτόπια υπόδειξη του αγωγού ύδρευσης UPV110MM που υφίσταται σε βάθος 1,10 – 1,20 μέτρων εντός του δημόσιου μονοπατιού που διέρχεται βορειοδυτικά του τεμαχίου με αρ. 148 (Φ./Σχ.: 50/28), αν ενδέχεται να γίνει εκσκαφή σε τέτοιο βάθος πλησίον του ορίου του εν λόγω τεμαχίου. Ο όρος αυτός τέθηκε από το Κοινοτικό Συμβούλιο Τερσεφάνου. **Ο όρος αυτός είναι Ουσιώδης.**

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Να τοποθετηθεί κατάλληλη σήμανση και να απαγορεύεται η είσοδος σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο.
2. Εάν εγκατασταθεί εξωτερικός φωτισμός, να σχεδιαστεί με τρόπο που να αποφεύγονται οι αντανάκλασεις και οι οχλήσεις σε γειτονικές ιδιοκτησίες και η διάχυση φωτός προς τα πάνω. Επίσης, να μην χρησιμοποιείται φωτισμός κατά τις βραδινές ώρες εκτός σε έκτακτες περιπτώσεις.
3. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου, ο οποίος σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία να λάβει τα κατάλληλα μέτρα (π.χ. αποψίλωση ξηράς βλάστησης κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης υποδομής αντικεραυνικής προστασίας, και να προμηθευτεί τον απαιτούμενο πυροσβεστικό εξοπλισμό (πυροσβεστήρες κ.λπ.) για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που δύναται να επηρεάσουν το ανθρωπογενές και το φυσικό περιβάλλον.
4. Το καθάρισμα των αγριόχορτων και απομάκρυνση να γίνεται μεταξύ Μαΐου και Ιουνίου.
5. Για την καταπολέμηση των αγριόχορτων να προτιμούνται μηχανικά μέσα. Σε περίπτωση όπου αυτό δεν είναι εφικτό, η όποια χρήση σκευασμάτων ζιζανιοκτόνων να συμμορφώνεται με τις πρόνοιες του περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμου του 2011, και των τροποποιήσεών του, καθώς και με Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΚΔΠ 93/2018).

6. Να αποφεύγεται η χρήση χημικών καθαριστικών για τα πλαίσια.
7. Για οποιαδήποτε απόβλητα που προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 έως 2022.
8. Να ελέγχεται τακτικά η καλή λειτουργική κατάσταση του έργου. Ο κύριος του έργου να επιλαμβάνεται άμεσα των όποιων βλαβών, ιδιαίτερα όταν προκύπτει ρύπανση του περιβάλλοντος. Στις περιπτώσεις αυτές να ενημερώνεται το Τμήμα Περιβάλλοντος.
9. Ο κύριος του έργου είναι υπεύθυνος για την ετοιμασία και εφαρμογή Προγράμματος Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης.
10. Πριν από την εκτέλεση εργασιών συντήρησης του έργου, να προηγείται έλεγχος στον εξοπλισμό του για τυχόν ύπαρξη φωλιών ειδών πανίδας, έτσι ώστε να αποφεύγεται η καταστροφή τους.
11. Να γίνεται καταγραφή τυχόν θανάτων πτηνών και άλλων ειδών και να γίνεται ενημέρωση της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, για εφαρμογή μέτρων όπου καταστεί απαραίτητο.
12. Η συντήρηση των πλαισίων να γίνεται πριν ή μετά την περίοδο φωλεοποίησης ειδών πτηνοπανίδας (Μάρτιος – Ιούνιος) για την ελαχιστοποίηση της δυνητικής ενόχλησης στα είδη.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: ΟΡΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΞΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Η αποξήλωση του έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.
2. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον, και το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό να επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.
3. Στο πλαίσιο αποκατάστασης του χώρου, να γίνει προσπάθεια για επαναφορά και βελτίωση της γόνιμότητας του εδάφους χρησιμοποιώντας φυτοτεχνικές αποκαταστάσεις, σε συνεννόηση με το Τμήμα Γεωργίας.
4. Να διασφαλιστεί ότι οι εργασίες αποξήλωσης θα περιοριστούν στον χώρο του έργου, χωρίς να γίνει καμία επέμβαση στον περιβάλλοντα χώρο.
5. Στο πλαίσιο αποκατάστασης του χώρου, σε σημεία όπου παρατηρηθεί διάβρωση του εδάφους να εξεταστεί το ενδεχόμενο φύτευσης κατάλληλων ειδών χλωρίδας.
6. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων, όπως αυτοί τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Ιούλιος 2024